

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Наташка Дакева Данова, дм
по конкурс за заемане на академична длъжност „Професор”, област на висше образование
7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина,
по научна специалност „Социална медицина и здравен мениджмънт”,
за нуждите на Клиниката по кардиология в Националната многопрофилна транспортна
болница „Цар Борис III”, обявен в ДВ, бр. 15/06.02.2026 г.

В обявения конкурс участва един кандидат - доц. д-р Анелия Милкова Лукова, дм., който е представил всички необходими документи за участие в конкурса, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Национална многопрофилна транспортна болница „Цар Борис III”.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Доц. Анелия Лукова завършва висше образование по медицина през 1986 г. в Медицински университет, София. От 1990 г. има специалност по неврология, а от 1994 г. – по психиатрия. От 2006 г. е магистър по здравен мениджмънт от Факултет по обществено здраве на МУ – София. През 2009 г. след защита на дисертационен труд на тема „Психосоциални аспекти и превенция на отравянията с алкохол при деца в училищна възраст” доц. Лукова придобива образователна и научна степен "доктор" по медицина по научната специалност "Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията". От 2012 год. е доцент по научната специалност "Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията".

Трудовият стаж на доц. Лукова започва в Окръжна болница – Видин като невролог от 1986 до 1999 г. След това и до момента работи като психиатър в Клиника по токсикология на УМБАЛСМ „Пирогов”.

Кандидатката има редица специализации в чужбина: стипендиант по Програма Темпус от МЗ във Франция; стипендиант на Фонд Кацарови в Лозана, Швейцария; на Френското посолство във Франция; на Група за борба срещу приема и трафика на дрога в Люксембург, които обогатяват теоретичните й знания и практическия опит..

Обща характеристика на научноизследователската дейност на кандидата

Приложенията за участие в конкурса публикации и справки показват значителна научна продуктивност на кандидатката в областта на клиничния мениджмънт и управление на заболяването; общественото здраве; токсикологията и др., както преди, така и след заемане на академичната длъжност „доцент”.

В настоящия конкурс доц. Лукова участва със 178 научни труда, разпределени по видове както следва: публикуван хабилитационен труд - монография - 1 брой; монографичен труд в съавторство след доцент - 1 брой; глава от книга след доцент – 2 бр.; глава от учебно помагало за студенти от ФОЗ - МУ - София след доцент – 1; публикации в български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 17 (след доцент 7); публикации в български нереферирани списания с научно рецензиране – 48 (след доцент 24); публикации в чужди специализирани индексирани издания 22 – (след доцент 14); публикации в чужди специализирани неиндексирани издания, с научно рецензиране – 4 (след доцент 3). Всички публикации са коректно описани, а публикациите след придобиване на академичната длъжност „доцент” са приложени към материалите за конкурса.

В научната дейност се включват общо 80 участия в научни форуми - 52 на национални и 28 на международни форуми (от тях 48 след придобиване на академичната

степен „доцент“ – 33 на национални научни форуми и 15 на международни). Доц. Анелия Лукова е самостоятелен и първи автор в 58% от научната си продукция. Научната продукция след хабилитиране като доцент представлява 56% от цялата ѝ научна продукция. След заемане на академична длъжност доцент кандидатката има 53 публикации, регистрира 48 участия в научни форуми, от които 15 в чужбина.

Научни направления

Научните изследвания покриват научна проблематика, насочена към актуални и значими проблеми в областта на научната специалност на обявения конкурс и могат да се обособят в няколко направления:

- *Клиничен мениджмънт и управление на заболяването*

В това направление специално внимание заслужава монографията „Мениджмънт на психичните разстройства в спешната болница“, както и свързаните с нея публикации, които са обобщение на теоретичните знания и практическия опит на кандидатката. Този труд има важен методологичен принос в областта на психичното здраве и е първи опит за обобщено представяне на посочените проблеми в условия на спешност с акцент върху интегрираните медицински грижи.

На основата на събраните данни, съществен практически принос имат: предложените комплексни мерки, базирани на функционален подход за управление на риска при осигурена безопасност на пациентите в условия на спешност в болнично лечебно заведение; интегралният модел за превенция на алкохолна зависимост с оказвана грижа в екип; изготвеният обучителен модул за следдипломна квалификация за екипи за соматични грижи; разработените специализирани организационни технологии в мениджмънта на психичните разстройства в спешната болница с внедряване на лиезон психиатричен модел – на биполарна връзка лекар-пациент и лекар-лекуващ екип. Предложен е и протокол за прилагане на поведенчески и фармакологични мерки за превенция на когнитивните увреждания при хоспитализирани възрастни пациенти.

- *Здраве на уязвими групи от населението*

Приносите в това направление касаят основно зависимостите и суицидното поведение. Направен е критичен анализ на актуалните в нашето съвремие отравяния с алкохол в детска възраст с медико-социално значение. Проучени са аспекти на детоксификацията в стационарни условия, обобщени са данните от методи за установяване особеностите на личността при зависими към алкохол. Подробно са разгледани суицидните кризи в детско-юношеска възраст, изискващи задължително прилагане на интердисциплинарен и екипен консултативен подход. Използвайки методите на съвременната епидемиология на незаразните заболявания е представено ретроспективно проучване на умишлени самоотравяния на възрастните, които поради хронични заболявания и възрастта са уязвими и податливи на опити за самоубийство.

Практическо-приложни приноси имат предложените модели на интервенционна програма за преодоляване поведението на зависимост към хероин, подобряване на здравето и психично състояние, фамилна и социална реинтеграция на пациента; алгоритъмът на поведение при деца след суициден опит с фокус върху възможностите за консултативно-терапевтична работа в извънболничната помощ и в спешни болнични структури. За първи път у нас е проведено клинично-епидемиологично проучване върху опитите за самоубийство с корозивни отрови и мотивацията за това поведение при различни възрастови групи. Приносен приложен характер има направеният извод, че ефективната хоризонтална комуникация между отговорните организации и институции на национално, областно и общинско ниво и вертикалната комуникация в рамките на йерархични мрежи на отделните участващи институции и организации е от съществено значение за превенцията, лечението и рехабилитацията на зависимостите.

- *Клинична токсикология*

Научно-теоретични приноси в това направление имат: анализът на прилаганите успешни медицински практики, изискващи навременно диагностично ориентиране и познания за терапевтично поведение; проучването на умишлените самоотравяния със

сънотворни медикаменти и др. вещества с обоснована необходимост от информираност на лекарските екипи в извънболничната и болничната помощ за приложение на психотропни медикаменти в съвременното общество. По отношение на психичното здраве е обсъдено приложението в медицинската практика на антипсихотици с по-малко нежелани ефекти и са представени данни от дългогодишни проучвания върху самоотравянията при пациенти с психични разстройства. Редица статии са посветени сериозен обществено-здравен проблем - отравянията с въглероден оксид (СО), възможни при аварии и природни бедствия, военни конфликти и тероризъм, засягащи големи групи хора и причиняващи тежки увреждания и последващи персистиращи когнитивни нарушения с цялата финансова тежест на здравните грижи. Новост за България е изработеният комплексен модел за диагностично-терапевтично поведение при интоксикации в извънболничната и болничната медицинска помощ.

- **Обществено здраве и профилактични програми при подрастваци**

Теоретичен принос за науката в това направление има концептуалната рамка на психосоциалните измерения и възможните интервенции при отравянията с алкохол при младите хора, в това число промоцията на здраве; анализът на тенденциите при алкохолните интоксикации при деца във връзка с различни характеристики на семейната среда. Обобщени са иновативни педагогически технологии за подобряване на знанията и уменията за здравословен начин на живот на децата в училищна възраст. Важно е да се отбележи, че в тази връзка се обосновава необходимостта от здравно образование в съвременното българско училище.

Проведеното първо у нас систематизирано проучване на отравянията с алкохол при деца с причините и обстоятелствата за това може да играе роля на методологична база за по-нататъшни задълбочени проучвания на социалните и поведенчески детерминанти на здравето. Практически принос има и изработеният модел на комплексна програма за активна селективна превенция, който може да се използва при разработване на адекватна национална програма.

Трудовете на кандидатката са публикувани в различни по профил рестижни научни издания – български и чуждестранни.

Доц. Лукова прилага цитатни справки, извършени от ЦМБ към МУ-София и НАЦИД. Справката на ЦМБ показва, че в базата данни Scopus (Elsevier) са открити 21 цитирания, H-index 3, а в базата данни Web of Knowledge (Clarivate) - 17 цитирания, H-index 3. Справката на НАЦИД показва, че са намерени 32 цитирания от базите данни на Web of Science, SCOPUS и други бази данни. Общият Impact Factor /Web of Science/ на списанията, в които са публикациите на доц. Лукова, е IF 42.761 и общият SJR е 16.326. Според справка за Impact Factor /Web of Science/ и Scimago Journal Rank /SCOPUS/ на списанията, в които са намерени статии с цитирания на публикации на Анелия Милкова Лукова, общият IF е 30.039 и SJR е 14.459. Допълнително са представени доказателства за 5 цитирания в дисертации.

Учебно-преподавателска дейност.

Доц. Лукова е хоноруван преподавател в Медицински колеж „Йорданка Филаретова“ при Медицински университет – София на специалност "Рехабилитатор" от 2019 г. с обща учебна натовареност 270 часа, в последните три години - 115 часа. Изнесла е лекционен цикъл в курс за специализанти, обучаващи се за придобиване на специалност по спешна медицина (2014 г.-2016 г.). Лектор е в курс за продължаващо обучение на медицински сестри, акушерки и асоциираните медицински специалисти. Научен ръководител е на двама докторанти на самостоятелна подготовка, като единият е защитил дисертационен труд през 2015 г. Монографичният труд „Мениджмънт на психичните разстройства в спешната болница“ и съавторството в учебното ръководство „Здраве на населението в света“ на ФОЗ при МУ-София имат образователно и учебно-методично значение. Кандидатката е разработила лекционни курсове от пет лекции за специализанти по спешна медицина и студенти за образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ в Медицински колеж „Йорданка Филаретова“. Доц. Лукова е

била координатор по Научната дейност на Специализиран терапевтичен комплекс на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ през периода 2013 г.-2016 г.

Експертна дейност.

Доц. Лукова е била експерт към Фондация „Отворено общество“ по проект „Детоксификация на токсикомании и наркомании“ (2001-2002 г.); консултант към SOS Детски селища в България (2003-2004 г.); член на Научен съвет на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ (2013-2014 г.); съучредител на Българско дружество по Спешна медицина – 2014 г.; член на Научни журита; заместник-главен редактор на сп. “Спешна медицина” ISSN 0861-9964 (2013 г. - 2019 г.); член на редакционна колегия на сп. „Транспортна медицина“ ISSN 2682-9738 (print) от 2024 г.

Съответствие с минималните национални изисквания

Представената справка за минималните национални наукометрични показатели надвишава изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“. При изискуем минимум общ брой 550 точки, кандидатката представя 1734.86 точки.

Минимални изисквани точки по групи показатели

Група от показатели	Съдържание	Професор	Доц. Лукова
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2		
В	Показатели 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9	200 (180 за ПН 7.6)	934.86
Д	Сума от показателите от 10 до 12	100	505
Е	Сума от показателите от 13 до края	100 (80 за ПН 7.6)	145
ОБЩО		550	1734.86

Заключение

Кандидатката е изграден професионалист с богат клиничен опит и достатъчна по обем и разнообразна по съдържание научна дейност, с -теоретични и практически приноси.

Въз основа на представените по конкурса материали и анализа на активността в научно-изследователската, учебната и експертната дейност давам положителна оценка на доц. д-р Анелия Милкова Лукова, дм. По всички показатели тя отговаря напълно на количествените и качествените показатели и критерии за академичната длъжност „професор“, както и на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника на НМТБ „Цар Борис III“.

Във връзка с гореизложеното препоръчвам на уважаемото научно жури, на доц. д-р Анелия Милкова Лукова, дм, да бъде присъдена академичната длъжност „Професор“, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, по научна специалност „Социална медицина и здравен мениджмънт“, за нуждите на Клиниката по кардиология в Националната многопрофилна транспортна болница „Цар Борис III“.

28.05.2026 г.

Доц. д-р Наташка Данова, дм

